

Ақийда дарслари (228-дарс) Маҳшар куни (иккинчи мақола)

19:00 / 15.05.2023 1738

Эй кофирлар! Эй осийлар!

«Сизларга нима бўлди?! Қандай ҳукм қилмоқдасиз?!»

Қандай қилиб, мўмин билан кофир, тақий билан осий, амал қилган билан амал қилмаган баробар бўлади, деб ҳукм чиқарасизлар? Бундай ҳукм ақли бор одамдан чиқмайди-ку? Шунинг учун ҳам Аллоҳ таоло қиёмат қоим бўлишини ва ҳисоб-китоб бўлиб, ҳамма қилганига яраша мукофот ёки жазо олишини ирода қилган.

Ушбуга ўхшаш маъно Жосия сурасида ҳам айтилган:

ءَامَنُوا كَالَّذِينَ جَعَلَهُمُ ۤاَنَ السَّيِّئَاتِ ۤاَجْرَحُوا ۤالَّذِينَ حَسِبَ ۤاَمٌ

مَا سَاءَ وَمَمَاتِهِمْ مَّحْيَاهُمْ سَوَاءٌ ۤالصَّالِحَاتِ وَعَمِلُوا

يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾

«Наҳотки, ёмонликларни қилганлар уларни иймон келтириб, солиҳ амаллар қилганларга ўхшаш қилмоғимизни, ҳаётлари ҳам, мамотлари ҳам баробар бўлишини ўйласалар?! Қилаётган ҳукмлари нақадар ёмон!» (21-оят).

Ушбу оятда кофир ва осий кимсанинг хаёлидан ўтадиган гумон инкор қилинмоқда. Кофирлар, бизнинг мўминлардан қаеримиз кам, деб ўйлашлари, гумон қилишлари мумкин. Бу дунёда ҳам, у дунёда ҳам мўминлар билан баробарликни даъво этишлари мумкин. Бу даъво мутлақо нотўғридир.

«Наҳотки, ёмонликларни қилганлар уларни иймон келтириб, солиҳ амаллар қилганларга ўхшатиб қўймайди. Уларнинг икковларини бу ҳаётда ҳам, охирадда ҳам баробар қилиб қўймайди. Баробар бўлса, адолат қолармиди? Пайғамбар юбориш, китоб тушириш ва динни жорий қилишнинг кераги бўлармиди? Агар кофирлар бундай ҳукм қилаётган бўлсалар,

«Қилаётган ҳукмлари нақадар ёмон!»

Ҳа, яхшилик қилган одам ўз амалининг мукофотини тўлиқ олиши, ёмонлик қилган одам ҳам ўз ёмонлигининг жазосини тўлиқ олиши лозим ва лобуддир. Бунинг учун инсоннинг манийдан тарқалишини ирода этиб, унга жон ва керакли аъзоларни ато қилган Аллоҳ таоло уни ўлганидан кейин тирилтириб, савол-жавоб, ҳисоб-китоб қилиб, мутлақ адолатни ўрнатади.

Аллоҳ таоло Қиёмат сурасида қуйидагиларни айтади:

ثُمَّ ﴿٣٧﴾ يَمْنَى مَنِّي مِّنْ نُّطْفَةٍ يَّكَ الْمَرْءُ ﴿٣٦﴾ سُدِّي يَتْرَكَ أَنَّ الْإِنْسَانَ يُحْسَبُ

أَلَيْسَ ﴿٣٩﴾ وَالْأُنثَى الذَّكَرَ الزَّوْجَيْنِ مِنْهُ فَجَعَلَ ﴿٣٨﴾ فَسَوَى فَخَلَقَ عِلْقَةً كَانَ

﴿٤٠﴾ الْمَوْتَى يُحْيِي أَنْ عَلَى بِقَدْرِ ذَلِكَ

«Инсон (ўзини) беҳуда тарк қилинади деб ҳисоблайдими? У отилиб чиққан манийдан бир нутфа бўлмаганмиди? Сўнг алақа бўлди. Бас, бекаму кўст этиб яратди. Бас, ундан жуфтни - эркак ва аёлни яратди. Ана ўша Зот ўликларни тирилтиришга қодир эмасми?!» (36-40-оятлар).

Баъзи нобакорлар қиёмат бўлмаса керак, дегандек, ўлгандан кейин қолиб кетсак керак, қайта тирилмаймиз, ҳам дейди. Лекин ўша инсон бир ўйлаб кўрсин.

«У отилиб чиққан манийдан бир нутфа бўлмаганмиди?»

Яқиндагина дунёда унинг асари ҳам йўқ эди. Кейин она қорнига манийдан оққан нутфа (сперма) билан тушди.

«Сўнг алақа бўлди. Бас, бекаму кўст этиб яратди. Бас, ундан жуфтни - эркак ва аёлни яратди».

Битта ҳужайранинг эркак ёки аёл бўлишини Аллоҳ қилмаса ким қилади?! Фақат ақл ишлатиб кўрганларгина бу ҳақиқатни тушуниб етадилар.

«Ана ўша Зот ўликларни тирилтиришга қодир эмасми?!»

Йўқдан бор қилган Зотга борни қайта тиклаш жуда ҳам осон-ку?!

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам ушбу оятни ўқиганларида: «Субҳанака ва балаа», яъни «Сени поклаб ёд этаман, эй Парвардигор! Албатта Қодирсан!» дер эканлар. Биз ҳам шундай демоғимиз лозим.

Хуллас, қиёмат қоим бўлиши ақл тақозо қилган, Аллоҳ таоло ирода этган, инкор қилиб бўлмас улкан ҳақиқатдир.

Қиёмат қоим бўлишига иймон келтирмаган одам мўмин-муслмон бўла олмайди.

Аллоҳ таоло Нисо сурасида:

الْآخِرِ وَالْيَوْمِ وَرُسُلِهِ، وَكُنْتُمْ، وَمَلَائِكَتِهِ، بِاللَّهِ يَكْفُرُ وَمَنْ

بَعِيدًا ضَلَّكَ ضَلَّ فَقَدْ ﴿١٣٦﴾

«Ким Аллоҳга, Унинг фаришталарига, китобларига, расулларига ва охираат кунига куфр келтирса, батаҳқиқ, бутунлай залолатга кетибди», деган (136-оят).

Демак, фаришталарга ва охират кунига иймон келтирмасликнинг ҳам, бошқа асосий унсурларга куфр келтириш каби, оқибати ёмон бўлади. Уламолар бу икки унсурнинг айнан шу жойда зикр қилиниши, булар кофирга таҳдид солувчи, уларни қўрқитувчи нарсалар бўлгани учундир, дейишади.

Иймоннинг мазкур асосий унсурларига ёки улардан бирортасига ишонмасликдан (куфр келтиришдан) кўра қаттиқроқ адашиш йўқдир.

«Сунний ақийдалар» китоби асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 22 июлдаги 03-07/5979-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.